

Terminologremiss, begrepp inom läkemedelsområdet

Socialstyrelsen ansvarar för samordning av terminologin inom fackområdet vård och omsorg, som innefattar hälso- och sjukvård och socialtjänst.

Bakgrund till terminologiarbetet

År 2018 fick Socialstyrelsen uppdraget att utreda hur termer och begrepp med koppling till ordination och förskrivning av läkemedel ska kunna hanteras och tolkas likartat oberoende av aktör eller system. Arbetet har utgått från Socialstyrelsens krav på hur en läkemedelsordination ska dokumenteras (HSLF-FS 2017:37) och från behoven av en enhetlig begreppsanvändning vid införandet av en nationell läkemedelslista (Ds 2016:44).

Arbetsgruppen

Projektets arbetsgrupp har bestått av terminologer, informatiker och sakkunniga från Socialstyrelsen. E-hälsomyndigheten, Läkemedelsverket, SKL och Inera har bidragit till resultatet under arbetets gång.

Resultatet av terminologiarbetet

Resultatet av terminologiarbetet finns i remissen i form av fem föreslagna termposter varav fyra gäller revidering av befintliga termposter och en är ny. Det framgår av termpostens rubrik om det handlar om en revidering eller en ny termpost.

Om du har frågor om projektet eller enkäten, kontakta Socialstyrelsens terminolog Alma Hjertén Soltancharkari: alma.hjerten-soltancharkari@socialstyrelsen.se.

Vi vill ha ditt svar **senast den 13 september 2019**.

Praktiska instruktioner

- Svaren sparas när du klickar på knapparna ”Tillbaka” eller ”Nästa” längst ner på varje sida i enkäten. Du kan ändra dina svar fram till sista svarsdag.
- Om ni är flera personer som ska besvara remissen behöver ni lämna ett gemensamt svar på denna enkät. Om flera personer använder samma länk kommer bara de senast registrerade svaren att sparas.
- Sist i formuläret finns möjlighet att skriva ut svaren. Använd denna funktion om du vill diarieföra svaret.
- Tänk på att inte ange några personuppgifter som till exempel namn, e-post eller andra uppgifter som kan identifiera en person i dina fritextsvar.

Klicka [här](#) för en läsversion av enkäten.

Term: styrka

Tidigare definition: koncentration av en verksam substans

Föreslagen definition: (i läkemedel:) halt av en aktiv substans

Tidigare anmärkning: Eftersom kombinationsläkemedlen innehåller flera verksamma substanser har de flera styrkor.

Föreslagen anmärkning: Styrkan kan uttryckas som mängd per avdelad dos, volymenhet eller viktenhet beroende på läkemedelsform, t.ex. 500 mg per tablett, 20 mg/ml eller 1mg/g.

Styrkan som anges för aktiva substanser som är föreningar kan avse hela föreningen, t.ex. morfinhydroklorid, eller den aktiva delen i föreningen, t.ex. morfin.

Ja Nej

Tillstyrker föreslagen definition

Tillstyrker föreslagen anmärkning

Motivera varför du inte tillstyrker den nya definitionen:

Motivera varför du inte tillstyrker den nya anmärkningen:

Kommentar (frivilligt):

Term: aktiv substans

Tidigare definition: (i läkemedel:) beståndsdel vars syfte är att ge avsedd effekt

Föreslagen definition: (i läkemedel:) beståndsdel vars syfte är att ge terapeutisk effekt eller möjlighet att ställa diagnos

Tidigare anmärkning:

Övriga ämnen som kan ingå i en läkemedelsprodukt kallas hjälpämnen. Exempel på sådana är färgämnen, konserveringsmedel, bindemedel (möjliggör sammanpressning av tablett) och drageringsmedel (används för att ge ytskiktet på tabletter och kapslar önskvärda egenskaper).

Föreslagen anmärkning:

En aktiv substans kan vara:

-en enkel substans som är aktiv i sig själv, t.ex. paracetamol eller klopidogrel

-en förening av substanser, t.ex. morfinhydroklorid eller klopidogrelbesilat

-den del i en förening av substanser som är aktiv, dvs. avsedd att ge läkemedlets terapeutiska effekt eller skapa möjlighet att ställa diagnos, t.ex. morfin eller klopidogrel.

Andra ämnen som kan ingå i en läkemedelsprodukt är färgämnen, konserveringsmedel, bindemedel (som möjliggör sammanpressning av tabletter) och drageringsmedel (som används för att ge ytskiktet på tabletter och kapslar önskvärda egenskaper). Sådana ämnen kallas hjälpämnen.

Ja Nej

Tillstyrker föreslagen definition

Tillstyrker föreslagen anmärkning

Motivera varför du inte tillstyrker den nya definitionen:

"Avsedd effekt" är tydligare och enklare uttryck än "terapeutisk effekt"

Motivera varför du inte tillstyrker den nya anmärkningen:

Kommentar (frivilligt):

Term: dos

Tidigare definition: (inom läkemedelshantering:) mängd av ett visst läkemedel eller en viss substans, med en given styrka, som ska administreras

Föreslagen definition: (inom läkemedelshantering:) mängd av ett visst läkemedel med en given styrka, som ska administreras

Tidigare anmärkning:

Mängden uttrycks med ett exakt värde (t.ex. 2 tabletter; 2 ml) eller ett intervall (t.ex. 2-3 tabletter) av en läkemedelsprodukt med given styrka.

Dos används även inom andra terapiområden som nutrition, t.ex. mängd näringsdryck 100 ml.

Föreslagen anmärkning:

Mängden uttrycks med ett exakt värde (t.ex. 2 tabletter; 2 ml) eller ett intervall (t.ex. 2-3 tabletter).

Dos används även inom andra terapiområden som nutrition, t.ex. mängd näringsdryck 100 ml.

Ja Nej

Tillstyrker föreslagen definition

Tillstyrker föreslagen anmärkning

Motivera varför du inte tillstyrker den nya definitionen:

Motivera varför du inte tillstyrker den nya anmärkningen:

Kommentar (frivilligt):

Term: ordinationsorsak

Definition: indikation som en ordinator anger som skäl till en viss ordination

Tidigare anmärkning:

Ordinationsorsak utgörs av den valda indikationen för en viss behandling av en viss patient.

Vid läkemedelsordination användes tidigare termen förskrivningsorsak, men den har utgått till förmån för ordinationsorsak, som är ett vidare begrepp.

Föreslagen anmärkning:

Ordinationsorsaker som avser en viss behandling benämns *behandlingsorsaker*. Exempel: huvudvärk, hjärtflimmer, blåsor i munnen.

Ordinationsorsaker som avser ändring av en behandling benämns *ändringsorsaker*. Exempel: biverkning, överkänslighetsreaktion, bristande effekt av ett läkemedel.

Ja Nej

Tillstyrker föreslagen anmärkning

Motivera varför du inte tillstyrker den nya anmärkningen:

Ordinationsorsaker som avser ändring av en behandling benämns ändringsorsaker. Det är viktigt att behandlingsorsak finns kvar på ordinationshandlingen annars vet inte till exempel behandlande sjuksköterska vad behandlingsorsaken är.

Kommentar (frivilligt):

Termpost 5 – administreringsätt (ny)

Term: administreringsätt

Definition: se anmärkning

Anmärkning:

Ett läkemedels administreringsätt, alltså hur läkemedlet ska administreras, kan beskrivas med olika uppgifter:

Administreringsväg, dvs. den väg som ett läkemedel kommer in i kroppen vid administrering för att nå ett målorgan. Det kan exempelvis komma in oralt (via munnen) eller intravenöst (i ven).

Administreringsställe, dvs. det ställe på eller i kroppen eller den kroppsstruktur som läkemedlet administreras på, t.ex. munhåla, skuldra, lår. Ibland är administreringsstället detsamma som det målorgan som läkemedlet ska påverka, t.ex. ögat för ögondroppar.

Precisering av administreringsställe, som kan förtydliga informationen om ett angivet administreringsställe. Exempel: vänster, höger, nedre, övre.

Administreringsmetod, dvs. den metod som används för att tillföra läkemedlet till kroppen, t.ex. sväljning eller injektion.

Medicinteknisk produkt vid läkemedelsadministrering, se definition av *medicinteknisk produkt*, t.ex. pump, sond, nebulisator.

Tillstyrker föreslagen term Ja Nej
 ● ○
Tillstyrker föreslagen anmärkning ● ○

Motivera varför du inte tillstyrker termen:

Motivera varför du inte tillstyrker anmärkningen:

Kommentar (frivilligt):

Eventuella kommentarer till remissen i sin helhet:

Tack för dina svar!

Klicka [här](#) för att skriva ut dina svar.